

જીન્દગીએ કરવટ આ રીતે બદલી

—હુસૈન કચ્છી

અનુવાદક : રમણ વાઘેલા

આપણને જે નીર્ણયથી સફળતા મળી હોય તેવા નીર્ણયો બદલવા મુશ્કેલ હોય છે; પરન્તુ એ નીર્ણયો બદલવાનું કારણ, મળેલી સફળતાથીયે વધારે પ્રતીતીકર હોય તો નીર્ણયો બદલવામાં કોઈ પ્રતીકુળતા અનુભવવી પડતી નથી. ક્યારેક એવું પણ બનતું હોય છે કે કોઈ એક માણસ તમારા વીચારવાના – સમજવાના, આ દુનીયાને જોવાના દષ્ટીકોણને બદલી નાખતો હોય છે.

મારા કીસ્સામાં એ વ્યક્તી હતી મારી જીવનસંગીની અઝ્કુ કે જેણે થોડાક સમય પહેલાં જ આ દુનીયામાંથી વીદાય લઈ લીધી. અહીં રાંચીમાં હું વીઝા માટે દોડધામ કરી રહ્યો હતો, ત્યાં તો એ કરાંચીમાં આ નશ્વર દુનીયાથી મુક્ત થઈ ગઈ ! અંતીમ ઘડીએ તેને મળવાની વાત તો દુર રહી; પણ બે મુઠ્ઠી માટી પણ તેની કબર પર વાળી શક્યો નહીં ! છેવટે તે એક જુદા જ દેશમાં ગુજરી ગઈ હતી. એની તબીયત બગડતાં જ કરાંચીથી મારા દીકરાઓએ મને જાણ કરી દીધી હતી. આ જ કારણે વીઝા મેળવવા મેં એડી-ચોટીનું જોર લગાવ્યું; પરન્તુ પરીણામ શુન્ય આવ્યું. વીઝા આપનારાઓનું કહેવું હતું કે, ‘તમે તો રાંચી-કરાંચી હમેશાં આવજા કરો છો; વળી, થોડાક દીવસ પહેલાં જ તમે કરાંચીથી આવ્યા છો.’ આ વાત સાચી હતી. હું ગયો હતો તો એક મહીના માટે; પણ રહી ગયો ત્રણ મહીના સુધી. હું એ લોકને કેવી રીતે સમજાવી શકું કે ભલે મારું દીલ રાંચીમાં વસતું હોય; પણ એ દીલમાં વસનારાં બધાં કરાંચીમાં વસે છે ! ખેર, કરાંચી જવાનો વીઝા મને મળ્યો નહીં; એ કારણે ઈચ્છા હોવા છતાં, હું મારી અઝ્કુ પાસે જઈ શક્યો નહીં.

દરઅસલ ૮૦ના દશકામાં પાકીસ્તાનમાં રહેતા મારા નજીકના કુટુંબીજનનું મૃત્યુ થયું હતું અને એમની સઘળી જમીનજાયદાદ – સમ્પત્તીનો વહીવટ સંભાળવાનું અમારે ભાગે આવ્યું હતું. ઘણી મથામણ-વીચારણાને અન્તે મારી પત્ની અઝ્કુ અને બાળકો સહીતનો પરિવાર મારા કુટુંબીજનની જમીનજાયદાદ સંભાળવા માટે પાકીસ્તાન ગયો હતો અને હું અહીં રાંચીમાં રહી ગયો. આમ છતાં એ દુરતા મને ક્યારેય દુરતા જેવી લાગી ન હતી. દરરોજ કલાકો સુધી હું અઝ્કુ સાથે વાતચીત કરી દુરતાને નજીકતામાં પરિવર્તીત કરતો હતો. અમે બન્નેએ વયના આ મુકામ પર આવીને કમ્પ્યુટર વાપરવાનું શીખી લીધું હતું. હું ૬૫નો ને મારી પત્ની મારાથી બે વર્ષ મોટી ૬૭ વર્ષની હતી. સ્કાઈપને કારણે અમે બન્ને કલાકો સુધી વાતો કરી શકતાં હતાં. કેટલાક મહીના પહેલાં જ્યારે હું કરાંચીથી રાંચી આવવા નીકળતો હતો ત્યારે અઝ્કુએ મને નજીક બોલાવી ધીરે રહીને કહ્યું હતું, ‘હુસૈન, કમ્પ્યુટર શીખી લેજો; હું પણ શીખી રહી છું.’ સ્કાઈપ પર દીવસ દરમીયાન થતી વાતોનો સાર એક જ હતો – ચેરીટી, ચેરીટી અને ચેરીટી. રાંચીમાં હું લોજ ચલાવું છું. એ મને હમેશાં સમજાવતી કે, ‘હુસૈન, ધંધામાં વધુ ને વધુ નફાની અપેક્ષા ક્યારેય રાખવી નહીં. કોઈ ઓછા પૈસા આપે તો પણ એને લોજમાં આશરો આપવો. કોઈ પૈસા આપી શકે એમ ન હોય તો એને પણ આશરો આપવો.’

આજદીન સુધી હું મારા મીત્રોને પણ એ વાત સમજાવી શક્યો નથી કે શા માટે દસેક વરસ પહેલાં મેં અચાનક મારી હોસ્પિટલ બંધ કરી અને આ ભીડભાડવાળા વીસ્તારમાં ઓછી સગવડવાળી આ લોજ ખોલીને બેસી ગયો હતો. એક દસકા પહેલાં મેં એક સાંજે અચાનક હોસ્પિટલનું બોર્ડ હટાવી દીધું ત્યારે આખા શહેરમાં હું ચર્ચાનો વીષય બની ગયો હતો. લોકો પુછવા લાગ્યા કે આટલી સરસ રીતે ચાલતી હોસ્પિટલ શા માટે બંધ કરો છો ? હું મૌન રહ્યો. માત્ર એટલો જ જવાબ આપ્યો કે મારી મરજી ! હું આ બધાને ‘મારી પોતાની’ મરજી બતાવી રહ્યો હતો; પરન્તુ આ મરજી હતી અઝ્કુની. અઝ્કુ ત્યારે કરાંચીથી રાંચી આવી હતી. એ જાણતી તો હતી જ કે મેં રાંચીમાં હોસ્પિટલ શરુ કરી છે; પરન્તુ એણે મારા આ ધંધા વીશે જુદી જ ધારણા સેવી હતી. એક બપોરે તે હોસ્પિટલના કાઉન્ટર પર કલાકો સુધી બેઠી હતી. સાંજે અમે ચા પીવા બેઠાં તો એણે કહ્યું, ‘હુસૈન, તમે આ કેવો ધંધો કરી રહ્યા છો ? રોકકોળ કરતા લોકો પાસેથી પૈસા લ્યો છો. મને તો એવું હતું કે તમે ચેરીટી હોસ્પિટલ ચલાવી રહ્યા હશો; પરન્તુ તમે હોસ્પિટલના બહાને ધંધો કરી રહ્યા છો !’

અઝ્કુની વાત મેં સાંભળી. મેં એને કશું કહ્યું નહીં. નીચે હોસ્પિટલમાં ગરમાગરમી હતી. હું સીધો બહાર આવી ગયો અને હોસ્પિટલનું બોર્ડ હટાવી દીધું. મારા સ્ટાફને કહી દીધું કે હવે કોઈ નવા દર્દીને દાખલ કરશો નહીં જે દર્દીઓ છે તેઓનો જ ઈલાજ કરવાનો છે. મારા બધા સાથીઓ અને ડોક્ટરો પણ અચંબામાં પડી ગયા. તેજથી ચાલી રહેલા આ ધંધાના ભવિષ્ય વીશે વીચારણા કરવામાં બધા મગ્ન હતા. હું બધાની વાતો સાંભળી રહ્યો હતો. બધા જ જુના દર્દીઓએ વીદાય લીધી, તે પછી મેં એક નાનકડું બોર્ડ બનાવરાવ્યું. જેના ઉપર લખ્યું હતું : ‘**કેપીટલ લોજ**’.

ત્યારથી હું આ લોજ ચલાવી રહ્યો છું. પાંચ વરસ પહેલાં પણ અઝ્કુ આવી હતી. તે લોજ જોઈને સંતુષ્ટ થઈ હતી. મારી સાથે મેનેજર તરીકે રેહાના કામ કરે છે. અઝ્કુએ ફરી મને સમજાવ્યું કે, ‘તમે રેહાનાની પાસે માત્ર મેનેજરની રુએ જ શા માટે કામ લો છો ? રાત-દહાડો એ કામ કરે છે; તો તમારા ધંધામાં એને પણ ભાગીદાર બનાવો. એના રહેવાની વ્યવસ્થા ન હોય તો તે પણ કરો. એના ભવિષ્યની ચીન્ટા તમને થવી જ જોઈએ.’

આવી શીખામણ મને અઝ્કુ જ દઈ શકતી હતી. એવી શીખામણ આપવા માટે સાહસ અને વીવેક બન્ને હોવાં જોઈએ. મારી અઝ્કુ જેટલી ખુબસુરત હતી તેટલી જ સાહસીક ને વીવેકી હતી. તે હવે મારી સાથે નથી; પરન્તુ તેને હું વીશ્વાસસહીત એ કહેવા માગું છું કે મારી શેષ જીન્દગીમાં હું એના ચીંધેલા માર્ગે જ ચાલતો રહીશ.

—હુસૈન કચ્છી

(રાંચી-કરાંચી)

અનુવાદક : રમણ વાઘેલા

(હુસૈન કચ્છી હાલ સામ્પ્રત સંસ્કૃતી પર કાર્યરત છે. તેઓ રહે છે રાંચીમાં અને પરિવાર રહે છે કરાંચીમાં ! સૌજન્ય : ‘તહલકા’ 30 એપ્રિલ, 2014)

અનુવાદક સમ્પર્ક :

રમણ વાઘેલા, પ્લોટ-652/2, સેક્ટર-8, ગાંધીનગર-382 007 ફોન : 079-2323 1569 Mobile :99784 40616 eMail : divyang.vaghela@gmail.com

(આ લેખ અમે તા. 16/08/2014ના 'નયા માર્ગ'ના અંકમાંથી, અનુવાદક શ્રી રમણ વાઘેલા અને 'નયા માર્ગ'ના તંત્રી શ્રી ઈન્દુકુમાર જાનીની પરવાનગીથી સાભાર પ્રકાશિત કર્યો છે... 'નયા માર્ગ'ના જુના અને નવા અંકો વાંચવા જોતા રહો 'નયા માર્ગ'નો નવો બ્લોગ : <http://nayamarg.wordpress.com/> ..ઉત્તમ ગજ્જર..)

'સન્ડે ઈ-મહેફીલ' - વર્ષ: દસમું - અંક: 309 - November 16, 2014
'ઉંઝાજોડણી'માં અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજ્જર - uttamgajjar@gmail.com

More than 3,11,25,000 Gujarati Language lovers have visited
<http://www.gujaratilexicon.com>

More than 37,62,000 have visited Digital Bhagwadgomandal
<http://www.bhagwadgomandal.com>

More than 7,09,000 have visited Lokkosh
<http://lokkosh.gujaratilexicon.com>

More than 1,14,000 have visited Global-Gujaratilexicon
<http://global.gujaratilexicon.com>

